

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobce: **J. Š.**
bytem X
zastoupený opatrovnící E. Š.
bytem tamtéž

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2025, č. j. X,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2025, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v X. (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 16. 9. 2024, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalobci snížil od října 2024 příspěvek na péči z 27 000 Kč na 14 800 Kč měsíčně. V odůvodnění s odkazem na posudek Institutu posuzování zdravotního stavu ze dne 14. 8. 2024 uzavřel, že žalobce není schopen zvládat celkem osm základních životních potřeb: orientace, komunikace, stravování,

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Proto je považován za osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III (těžká závislost).

2. V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalovaný zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění citoval posudek posudkové komise žalovaného ze dne 2. 4. 2025, podle kterého je žalobce osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), neboť žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu samostatně nezvládá celkem osm základních životních potřeb (stejných jako dle posudku institutu).
3. Z tohoto posudku plyne, že žalobce byl posuzován jako 18letý chlapec, jemuž byl při kontrole závislosti po dosažení zletilosti snížen stupeň ze čtvrtého na třetí. Posudková komise uvedla, že žalobci se při navazování kontaktu většinou nedaří navázat slovní kontakt. Nevnímá, nereaguje a žije ve svém světě. Opožděný vývoj je stále patrný, neboť žalobce má poruchu hrubé i jemné motoriky, v nerovném terénu zakopává a padá, na schodech je nejistý (musí se držet a nestrídat nohy), jeho pohyb je neohrabaný, což s věkem spíše narůstá. Nezvládne odemknout dveře a nemá stabilní rovnováhu. Jízdu MHD zvládne jen v doprovodu rodičů, jinak je stále převážen rodiči autem. U žalobce trvají poruchy chování včetně fyzické agrese – pokud se mu nevyhoví, má záchvat vzteku. Vyvede ho z míry jakákoliv změna. Je špatně orientován všemi kvalitami, místem je orientován pouze doma a ve škole. Ve všech samoobslužných činnostech je nutný pokyn k provedení a kontrola provedení, samotný úkon žalobce provádí většinou s vydatnou dopomocí druhé osoby (nají se připraveného pokrmu lžící, mechanicky si se střídavými úspěchy snaží obléct připravené oblečení, koupe se s asistencí, denní hygienu provádí s pomocí a dočišťováním). Co se týče inkontinence, má žalobce v noci již jen občasnou nehodu, proto má pod sebou pro jistotu podložku. Přes den si dojde na záchod a očistu provádí převážně sám (někdy nutná kontrola). Žalobce desátým rokem navštěvuje speciální základní školu, kde má asistenta pedagoga. Matka ho denně vozí autem. Žalobce není schopen přečíst ani písmena či počítat do deseti. Nastupuje do speciální školy s dvouletým praktickým oborem. Kamarády nevyhledává, větší koncentraci lidí se vyhýbá, není schopen s nimi slovně komunikovat (nezvládá souvětí). Celý den tráví ve svém pokoji, kde skládá LEGO nebo hraje hry na počítači. Posudková komise ve shodě s posudkovým závěrem institutu uzavřela, že se jedná o závislost ve stupni III. Závislost ve stupni IV představuje většinou jedince azylového typu, kterého je třeba krmit, přebalovat a bývá trvalý ležák. Při úkonech v oblasti mobility a při výkonu fyziologické potřeby je poskytována pomoc, ale nejedná se o každodenní mimořádnou péči. Žalobce je osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost).
4. K žalobcovu vyjádření k podkladům rozhodnutí žalovaný v napadeném rozhodnutí po citaci výše uvedeného dodal, že tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby jsou odlišné základní životní potřeby. Přiznání jedné z nich automaticky neznamená uznání druhé. Posudková komise u základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby sdělila, že žalobci poskytována pomoc, ale nejedná se o každodenní mimořádnou péči. I žalobcova opatrovnice ve svém vyjádření uvedla, že se žalobce sporadicky pomočuje, velmi sporadicky se lehce pokálí do kalhot, dokáže zaujmout polohu na toaletě vsedě. Námitky ohledně polohování při koupání, holení, osušování a čištění zubů se týkají základní životní potřeby tělesná hygiena, která byla uznána jako nezvládaná.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

Žaloba

5. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) se žalobce domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
6. Žalobce namítá, že v době posouzení zdravotního stavu již dosáhl 18 let. Měl tedy být posuzován podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, který požaduje posoudit, zda osoba vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči fyzické osoby a kolik nezvládá základních životních potřeb. Každodenní mimořádná péče se posuzuje u osob do věku 18 let.
7. Žalobce dále nesouhlasí s posouzením základní životní potřeby mobility. Posudek posudkové komise je podle něj rozporný. Posudková komise má na jednu stranu za zjištěné, že žalobce zvládne jízdu veřejnou dopravou jen v doprovodu rodičů, ale na druhé straně uzavírá, že zvládá mobilitu v přijatelném standardu. Při posuzování mobility je třeba přihlídnout i k dílčí aktivitě nastupování a vystupování z dopravních prostředků a používat je. Ze závěrů posudku plyne, že přijatelným standardem pro zvládání mobility a této aktivity je potřeba doprovodu. Posudková komise sice neuvedla, proč žalobce potřebuje doprovod, z posudku lze ale dovodit, že je to kvůli nestabilní rovnováze trvajícím poruchám chování včetně fyzické agrese, a tomu že žalobce vyvede z míry jakákoliv změna. Z toho však nelze dovodit nic jiného, než že žalobce tuto aktivitu bez pomoci jiné osoby vůbec nezvládá, neboť potřebuje minimálně dohled, ale spíše i pomoc jiné osoby. Nebyla ani přesvědčivě posouzena aktivita pohybování se chůzí krok za krokem, neboť dle posudku žalobce na nerovném povrchu zakopává.
8. Za nepřesvědčivý pak žalobce pokládá i závěr posudkové komise o tom, že zvládá výkon fyziologické potřeby, zejména dílčí aktivitu provést očistu. Posudková komise nevysvětlila, jak je žalobce schopen provádět očistu, jestliže má narušenou jemnou motoriku. Žalobce ve vyjádření k podkladům rozhodnutí přitom namítal, že jeho očista se provádí ve vaně před koupáním, neboť si neumí „*správně utřít zadnici a při pokusu to provést sám, dochází k tomu, že to má na rukách namísto na papíru*“. Na tento bod vyjádření žalovaný nereagoval a bez dalšího akceptoval závěr posudkové komise. Nevypořádal se ani s námitkou, že před 18. rokem života byla tato základní životní potřeba hodnocena jako nezvládaná. Očistu jako aktivitu vymezenou pod základní životní potřebou výkon fyziologické potřeby nelze zohledňovat v základní životní potřebě tělesná hygiena. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“), blíže nevymezuje, jak má být očista prováděna.

Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby. Žalobce byl k datu posouzení již zletilý, a proto byl správně posouzen dle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách. Posudková komise uznala, že žalobce má poruchu motoriky, ale zároveň konstatovala, že zvládá chůzi v interiéru i exteriéru včetně schodů a používání dopravních prostředků s doprovodem. Doprovod není automatickým důvodem pro uznání základní životní potřeby mobilita jako nezvládané, pokud není přítomna úplná nebo těžká porucha funkčních schopností. Ta přítomna není. U výkonu fyziologické potřeby posudková komise uvedla, že žalobce zvládá včasné použití toalety, zaujímání polohy, vyprázdnění a očistu, byť někdy s kontrolou. Nejedná se o každodenní mimořádnou péči. Změna oproti předchozímu posudku je odůvodněna

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

aktuálním zdravotním stavem a vývojem schopností. To, že se nejedná o každodenní pomoc, popsal žalobce i v odvolání, kde sice uvedl celodenní dohled, ale „*každodenní inkontinencí J. netrpí ... dost často se stává, že se v noci počůrá ... přes den si na WC dojde ... při čůrání usedá ... při vykonání velké potřeby se snaží utřít sám ... potřeba kontrolovat*“. Žalovaný má za to, že se vypořádal s připomínkami. V napadeném rozhodnutí je uvedeno, že námitky byly posouzeny, základní životní potřeba tělesná hygiena byla uznána, zatímco výkon fyziologické potřeby nikoliv, neboť nebyly splněny podmínky úplné nebo těžké poruchy. Posudek posudkové komise je úplný a přesvědčivý. Zohledňuje aktuální zdravotní stav. Zvládání základních životních potřeb se hodnotí s využitím facilitujících prostředků a zachovaných schopností. Za neschopnost zvládání se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké.

Replika

10. Žalobce v replice dodává, že žalovaný se vůbec nezabýval fakty, neviděl žalobce a s jeho otcem nikdo nemluvil. Poukazuje na nepřesnosti, ze kterých si závěr upravuje ve svůj prospěch.

Posouzení věci

11. Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Poté přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, v rozsahu napadených výroků a v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Žalobce navíc s takovým postupem souhlasil a souhlas žalovaného se předpokládá (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Jednání ani nebylo zapotřebí k provádění dokazování. Účastníci žádné důkazy nenavrhli a soud při posouzení věci vycházel pouze ze správního spisu. Seznámení se s obsahem správního spisu nevyžaduje provádění dokazování (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu, dále jen „NSS“, ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 83/2015 – 56, nebo ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, č. 2383/2011 Sb. NSS).

Relevantní právní úprava a judikatura

12. Podle § 7 odst. 1 věty první zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby.
13. Podle § 7 odst. 2 zákona o sociálních službách má nárok na příspěvek na péči osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8.
14. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby,
 - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb,

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb,

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb,

a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

15. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti na pomoci jiné osoby hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: „mobilita“, „orientace“, „komunikace“, „stravování“, „oblékání a obouvání“, „tělesná hygiena“, „výkon fyziologické potřeby“, „péče o zdraví“, „osobní aktivity“ a „péče o domácnost“.
16. Podle § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.
17. Podle § 1 odst. 2 a 3 prováděcí vyhlášky se schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby. Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se hodnotí tělesné struktury a tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
18. Podle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
19. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.
20. Podle § 2a prováděcí vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

21. Podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky jsou schopnosti zvládat základní životní potřeby „mobilita“, a „výkon fyziologické potřeby“ vymezeny následujícím způsobem:
- a) Mobilita: za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat: 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
 - g) Výkon fyziologické potřeby: za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna: 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
22. Z judikatury správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009 – 53).
23. Tento požadavek posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k účastníkem řízení udávaným potížím, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, správní orgán totiž nemůže nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Posudková komise musí v odůvodnění posudku výslovně zohlednit jednotlivé činnosti vyjmenované v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky a vypořádat se se skutečnostmi, které posuzovaný namítá. Posudková komise, správní orgány i soudy zároveň musejí mít na zřeteli, že s ohledem na sociálně citlivou situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného, je zapotřebí postupovat při posuzování stupně závislosti osoby důkladně (viz např. bod 23 rozsudku NSS ze dne 9. 1. 2025, č. j. 9 Ads 209/2024 – 69).
24. NSS ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, *„pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek“* (viz rozsudek NSS ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013 – 34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013 – 32).

25. Obecně dále platí, že posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit základní životní potřeby vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity základní životní potřeby, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou základní životní potřebu posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 – 27).

Posudek posudkové komise je nepřesvědčivý a napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné

26. Soud úvodem předesílá, že posudek posudkové komise, jenž byl podkladem napadeného rozhodnutí, je co do svého odůvodnění velmi stručný. Jeho obsahem je v podstatě popis procesního postupu a použitých podkladů, diagnostický souhrn a část nazvaná „posudkové zhodnocení“, která je z velké části (patrně) soupisem skutkových zjištění o žalobcově stavu a schopnostech. Vlastní hodnocení (ne)zvládnutí jednotlivých základních životních potřeb (ve smyslu jejich vyhodnocení na základě takto popsanych skutkových zjištění) tak ve výsledku tvoří dvě věty – že závislí ve stupni IV jsou většinou „trvalí ležáci“ „azylového typu“ a že při úkonech při úkonech v oblasti mobility a při výkonu fyziologické potřeby je žalobci poskytována „dopomoc“, ale nejedná se o „každodenní mimořádnou péči“.
27. Žalobce namítá, že nebyl posuzován podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách jako osoba starší 18 let. Soud konstatuje, že posudek je v tomto ohledu nesrozumitelný pro vnitřní rozpornost. Zatímco na str. 1 a str. 3 dole se uvádí, že žalobce je osoba „starší 18 let věku“, která je podle „§ 8 odst. 2 písm. c)“ zákona o sociálních službách závislá ve stupni III, vlastní posudkové zhodnocení obsahuje shora citovanou větu o tom, že dopomoc poskytovaná žalobci nepředstavuje „každodenní mimořádnou péči“. Každodenní mimořádná péče je ovšem kritériem pro posuzování závislosti osob do 18 let věku podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách. Tento zjevný rozpor žalovaný neodstranil ani v napadeném rozhodnutí, v němž toliko citoval obsah posudku včetně právě uvedených rozporných závěrů. K žalobcovým námitkám pak jen zopakoval závěr o tom, že dopomoc poskytovaná žalobci není „každodenní mimořádnou péči“, aniž by opět jakkoliv reflektoval, že předtím citoval posudek, dle něž byl žalobce posuzován podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách závislá. Soudu tak na základě úvah posudkové komise a žalovaného zůstává utajeno, podle jakých zákonných kritérií (zda dle § 8 odst. 1 nebo 2 zákona o sociálních službách) vlastně žalobcův zdravotní stav hodnotili.
28. Tato otázka je přitom z hlediska odůvodnění posudku zcela zásadní, neboť absence každodenní mimořádné péče představuje prakticky jediné zdůvodnění toho, proč žalobce dle názoru posudkové komise zvládá základní životní potřeby mobilita a výkon fyziologické Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

potřeby. Věta o tom, že závislost ve stupni IV se týká většinou ležáků (kteří potřebují krmit a přebalovat) a jedinců azylového typu, je totiž zcela obecná. Nic nevypovídá přímo o žalobcově případu a o jeho (ne)schopnosti zvládnutí obou sporných jednotlivých základních životních potřeb. Jinak řečeno, žalobce možná není „ležák“ ani „jedinec azylového typu“, to ale neříká nic o tom, zda je nebo není schopen zvládat v přijatelném standardu základní životní potřeby mobilita a výkon fyziologické potřeby. Žádné další konkrétní důvody pro závěr o zvládání těchto potřeb v napadeném rozhodnutí nad rámec posudku nedoplnil ani žalovaný. Pouze k žalobcovým námitkám dodal, že nezvládnutí základní životní potřeby tělesná hygiena automaticky neznamená nezvládání výkonu fyziologické potřeby (aniž by ale bylo řadě zřejmé, proč druhou uvedenou žalobce zvládá); zopakoval nesrozumitelný závěr komise o tom, že žalobce nevyžaduje každodenní mimořádnou péči (s dodatkem, že o tom svědčí některá tvrzení uvedená v žalobcově vyjádření); a poznamenal, že některé dle žalobce nezvládané aktivity patří do základní životní potřeby tělesná hygiena. Zbývající úvahy jsou jen obecné proklamace o složení posudkových komisí, posuzování zdravotního stavu a některých kritériích prováděcí vyhlášky a zákona o sociálních službách.

29. Vzhledem k tomu, že jediné skutečné odůvodnění zvládání základních životních potřeb mobilita a výkon fyziologické potřeby je rozporné se zbývajících částmi posudku, může soud již na tomto místě uzavřít, že posudek je nepřesvědčivý, neboť z něj není zřejmé, proč posudková komise pokládala obě neuznané základní životní potřeby za zvládané. Žalovaný tuto vadu v napadeném rozhodnutí nenapravil. Jsou proto dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) i b) s. ř. s. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a současně se zakládá na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, neboť se opírá o posudek, jenž nesplňuje požadavek přesvědčivosti.
30. Jen nad rámec soud dodává, že žalobce byl posuzován jako 18 letý (to byl již v době zahájení řízení). Měl tedy být hodnocen dle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách. Otázka, zda potřebuje mimořádnou každodenní pomoc ve smyslu § 8 odst. 1 (a § 10) zákona o sociálních službách je proto v jeho případě irelevantní pro posouzení zvládání základních životních potřeb. Lze též podotknout, že aplikovatelný § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách nejenže nevyžaduje každodenní *mimořádnou* péči, ale kromě „*péče*“ navíc zahrnuje i „*pomoc*“ či „*dohled*“ jiné fyzické osoby. Soud také připomíná, že fyzická osoba musí být *kumulativně* (současně) schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby (§ 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky) a zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu, tj. v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby (§ 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky).
31. Pro výše uvedené vady se soud může k dalším žalobním bodům vyjádřit jen v omezené míře. Není jeho úlohou nahrazovat chybějící odůvodnění a úvahy správních orgánů.
32. Žalobce dále brojí proti neuznání základní životní potřeby mobilita. K tomu lze jen zopakovat, že posudek ani napadené rozhodnutí neobsahují ve vztahu k této základní životní potřebě žádné srozumitelné úvahy, které by soud mohl přezkoumat (pročež trpí výše uvedenými vadami). Lze tak jen nad rámec opět poznamenal, že skutkové okolnosti, na které žalobce poukazuje a vycházela z nich i posudková komise, bude třeba vyhodnotit dle správné právní úpravy, tedy § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách včetně navazujících ustanovení prováděcí vyhlášky (viz výše bod 30).

33. Prakticky totéž platí pro námitky k vyhodnocení základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby. Navíc ovšem musí soud ve shodě s žalobcem žalovanému vytknout, že se řádně nevypořádal se všemi žalobcovými námitkami ve vyjádření k podkladům rozhodnutí ze dne 12. 4. 2025. Žalobce již zde poukazoval na to, že nezvládá několik dílčích aktivit v rámci této základní životní potřeby, neboť se sporadicky pomočuje a pokálí, na záchodě sedí, ale přesto pomocí okolí, a sice se zvládne vyprázdnit, ale očista se provádí ve vaně, kde ho koupe otec. Žalovaný na tato tvrzení reagoval jen nepřezkoumatelným závěrem o nedostatku mimořádné každodenní péče. Žalobce taktéž ve stejném vyjádření poukazoval na to, že mu byla bez odpovídajícího odůvodnění („z *nepochopitelných důvodů, buď nedopatřením nebo chybějícími doklady*“) „odebrána“ základní životní potřeba výkon fyziologické potřeby, kterou měl dříve uznanou. Ani s touto námitkou se žalovaný, vyjma shora uvedeného nepřezkoumatelného závěru, nijak nevypořádal.
34. Žalobci lze dále přisvědčit v tom, že očista je specifickou dílčí aktivitou v rámci základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby [viz bod 4 písm. g) přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky]. Z kontextu odůvodnění napadeného rozhodnutí je nicméně zřejmé, že úvahy žalovaného týkající se toho, že nezvládnutí základní životní potřeby tělesná hygiena automaticky neznamená nezvládání výkonu fyziologické potřeby, reagovaly na další žalobcova tvrzení o tom, že mu jeho otec pomáhá s polohováním při koupání, osušováním, holením či čištěním zubů. Nad rámec lze ovšem dodat, že pokud se žalobce opravdu sám nezvládne očistit po použití WC toaletním papírem ani jinak, a očista se proto provádí v rámci koupání, které žalobce taktéž sám nezvládá, je tuto skutečnost samozřejmě třeba promítnout i v hodnocení základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, a nikoliv jen tělesné hygieny (soud v tuto chvíli nijak nehodnotí, zda bylo toto tvrzení prokázáno či zda je skutečně důsledkem žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu). Není podstatné, jak konkrétně se očista po použití WC nakonec realizuje (např. že se tak stane v rámci aktivity, která je součástí jiné základní životní potřeby) či zda vůbec, ale že ji sám žalobce v přijatelném standardu nezvládne (za což lze stěží pokládat stav, kdy se žalobce místo do papíru utře do rukou, pokud tomu tak skutečně je), tedy nezvládne jednu z dílčích aktivit výkonu fyziologické potřeby.
35. K vyjádření žalovaného soud dodává, že správní orgány nemohou případné nedostatky svého rozhodnutí dodatečně zhojit až v soudním řízení o jeho přezkumu, respektive v soudním řízení své rozhodnutí dále doplňovat a rozvíjet o novou argumentaci (viz např. bod 25 rozsudku NSS ze dne 23. 4. 2021, č. j. 3 As 250/2020 – 77), např. o (navíc ničím nepodložený) argument, že u žalobce není přítomna úplná nebo těžká porucha funkčních schopností či že žalobce nevyžaduje (ani) každodenní pomoc s výkonem fyziologické potřeby.
36. Soud se nezabýval námitkou, že správní orgány žalobce osobně neviděly, resp. nehovořily s jeho otcem, neboť byla uplatněna až v replice, která byla soudu doručena po uplynutí žalobní lhůty. Podle § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. nelze po jejím uplynutí žalobu rozšiřovat o nové žalobní body.

Závěr a náklady řízení

37. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž je vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaný si zejména vyžádá posudek posudkové komise, Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

z nějž bude jednoznačně zřejmé, zda byl žalobce posouzen podle § 8 odst. 1 nebo 2 zákona o sociálních službách a který bude obsahovat přezkoumatelné odůvodnění zvládnutí jednotlivých základních životních potřeb, zejména těch případů neuznaných. Žalovaný se i náležitě vypořádá i s žalobcovými námitkami obsaženými ve vyjádření k podkladům rozhodnutí.

38. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neuspěl. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, dle obsahu spisu žádné náklady řízení nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na jejich náhradu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. srpna 2025

Richard Galis v. r.
samosoudce